

művelésügyi minisztériumot és a szénkormánybiztosságot tüze.ő anyag kiutalása érdekében.

A gázgyár hónapok óta nem árusít rendszeresen kokszot.

a gázgyárban annyi koksz halmozódott fel, amennyi koksz a gázgyárban még soha raktáron nem volt. Seheibél Gyula és Palotás Ferenc városi nyomozókhoz fordultunk most, ha már a város közgyűlés részükre utálatlanul szavazott meg, ne terheltesse ki a gázgyárra s megadapítani: igaz-e, hogy a gázgyárban annyi koksz van, amennyi még soha raktáron nem volt, igaz-e, hogy a gázgyár nem árusítja rendszeresen a kokszot? A koksz árát a közellátási miniszter még nem emelte fel. Stop! A kokszot ma mindenki a régi áron köteles árusítani. Stop! A koksz árát a legközelebbi napokban fel fogják emélni. Stop! A gázgyár a kokszot nem hozza forgalomba. Stop!

Nem a mi feladatunk, hogy a tények közötti összefüggést megállapítsuk. Semmi kétségünk nem lehet abban, hogy a város hatósága adatai magasztalan áll s mindent el fog követni annak érdekében, hogy a város fogyasztói a ma érvényes áron a gázgyárban felhalmozott kokszhoz hozzájuthassanak.

A gázgyár az elmúlt évben azzal is súlyos elégedetlenséget kellett, hogy maga árusította a kokszot joggal feltehetően azért, hogy a fogyasztói magasabb áron hozhassa azt forgalomba.

A város hatósága gondoskodik róla, hogy a gázgyár nagy szorgalommal felhalmozott koksz készlete a fogyasztók között kiosztásra kerüljön — a mai áron.

A politikai újságírók köszöntötték Haeffler Istvánt

Budapest, szeptember 25. A budapesti napilapok politikai rovatvezetői élén vitél Vass Sándor meleg szavakkal köszöntötte Haeffler István miniszteri osztálytanácsost abból az alkalomból, hogy a miniszterelnök az újonnan létesített sajtópolitikai ügyosztály élére állította.

Haeffler István köszönetet mondott az üdvözlésért és hangsúlyozta, hogy nincs más programja és törekvése, minthogy maradéktalanul érvényesítse a sajtópolitika terén a miniszterelnök intencióit. Elsőrendű feladatának tekinti, hogy minél eredményesebben támogassa és elősegítse hivatala végzésében a sajtót, amely a mai időben fokozott felelősségérzettel végzi munkáját.

(MTI)

Gyorsírási, gépirási, helyesírási

MAJOR ÁKOSNÉ

2539—1941-42. f. ö. sz. a. eng.

gyorsíróiskolájában tanuljon.

Nappali, esti tanfolyamok.

Hórván M.-u. 3. Telefon: 19-10.

Két fontos mezőgazdasági rendelet

Budapest, szeptember 25. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a közellátásiügyi miniszter rendeletét egyes mezőgazdasági terményeknek a beszállítási köteleesség teljesítésébe való mikénti beszámításáról. A most megjelent rendelet értelmében a hízott és sertést korárvaló tekintet nélkül kell a beszállításnál figyelembe venni és meghatározott bűzsúlyszámmal a zsirra, illetőleg a szabadválasztású termékekre vonatkozó beszállítási kötelezettség teljesítésébe beszámítani. A részletes intézkedéseket tartalmazó rendelet szól az al-

lami akciók részére vásárolt tehénnek, tenyésztóbaromfik, juh, sertés, tenyésztólovak és gypjunak a beszállítási köteleesség teljesítésébe való beszállításáról.

A hivatalos lap közli a közellátásiügyi miniszter rendeletét, amelynek értelmében a gazdálkodó köteles a gazdaság kenyérgabona szükségletét biztosítani abban az esetben is, ha a szántóterületet másnak engedti át. Ezenkívül köteles gondoskodni az éves gazdasági események konvenciójához szükséges kenyérgabona mennyiségéről is. (MTI)

A szegedi tanyák népe

A szegedi tanyavilág a múlt század derekán kezd kialakulni. Két nagy egységre tagolhatjuk: Alsó- és Felsőtanyára. A maig tartott rokonsági kapcsolatokat, családneveket, egyéb adatokat és körülményeket figyelembe véve, kimondhatjuk, hogy Alsótanya népe Szeged-Alsóvárosról, Felsőtanyáé pedig inkább Felsővárosról rajzolt ki. Szeged városából való származását népünk szójárása is ösztönösen elárulja. Ha bejön a városba, azt mondja: haza-gyűn, ha a tanyájára jön, akkor csak: előgyűn. Otthon volt: a városba, azaz Szegeden volt.

Alsótanya sokkal nagyobb, mint Felsőtanya. Így aztán népessége, különösen a szegedi föld nyugati határában, nem szegediekkel erősen felhígult. Szeged város földberpolitikája a 90-es években nagy vonzóerőt gyakorolt távolabbi vidékek lakosságára is. Így aztán itt a régi járárok helyén elég kevért lakossággal találkoztunk. E bevándorlók azonban elég hamar alkalmazkodnak a szellemi környezethez, gazdálkodási módszerekhez.

Különség van a két tanyarész között is, hogy Felsőtanya civilizáltsága előrehaladottabb, mint a bagymányaihoz jobban ragaszkodó Alsótanyáé. Alsótanyai gyereket szegedi középiskolában még ma is alig lehet találni, míg a felsőtanyaiak szívesen iskoláztatják nemcsak fiaikat, hanem leánygyermeküket is. Ennek bizonyára a régi kedvező vasúti közlekedés is oka.

A gazdálkodás is bizonyos tekintetben eltér egymástól. A gyümölcs és szőlőtermelés mindkét helyen megtalálható ugyan, de egyebekben különbségek vannak. Már maga az állagatos birtokmegosztás sem egyenlő. Alsótanyán inkább az 5-10, Felsőtanyán a 10-20-50 holdas birtokok jellemzők. Természetes tehát, hogy Alsótanyán a gazdálkodás belterjesebb (paprikatermelés). Felsőtanyán inkább káposztasokat termelnek. Ezenkívül még csak a káposztatermelés virágzik.

A tanyai parasztszáműrgazdálkodás ember és munkaközösség. Ebbe a közösségbe beletartozik a báros, szőlőgáld is, aki szinte családtagnak számít és sokszor a nemzetségnek szegényebb, vagy elárvult tagja. Sok leánygyermekkel is találkozunk köztük. Ha a család jól viseli magát, gondoskodnak a kiházasításáról, akár hányszor örökbe is fogadják, még akkor is, ha saját gyermekeik vannak. A család természetesen egy-egy tagjánál eszik a gazdaság, részt vesz a család ünnepeiben (lakodalmi vendégség, stb.), szórakozásban is.

A család tagjainak kivétel nélkül megvan a maga szerepe, hivatása. A munkamegosztás tökéletesen érvényesül, mindenki a neki legmegfelelőbb munkát végzi. A család férfitagjai a földet, szőlőt művelik, az istálló jószágait látják el. A nők a házkörüli dolgot végzik, gondoskodnak az apró jószágokról, a mindennapi élet szükségleteiről: sütnék, főznek, varrnak, mosnak, a szőlőt kótik, a piacra való (tejtermékek, gyümölcsválogatás, stb.) készítik elő. A gazdaszöny és a leánygyermek ha a mezei munka sürgős, férfiak között is teljesértékű munkát végeznek. Szükség esetén még aratnak is. Viszont a férfiak is bűzódózás nélkül végeznek női munkát: főznek, dagaasztanak, mosnak, ha a gazdaszöny beteg, vagy gyermekágyat fekszik.

Az öregek is bekapcsolódnak ebbe a közösségbe. Ők a tanya pásztora, ők gondozzák a kcsinveket. Ők látják el a jószágot, ha a többiek távol vannak. A kis iskolás gyerekek a libára, marhára vigyáznak, nehogy beletévedjenek a vetésbe. Ők hajtják el kereplővel gyümölcs- és szőlőérés-kor a madarakat.

A gyermekek, amíg az idő jó, amíg tehát a felnőtteknek segítségére lehetnek, a közös munkába bekapcsolódhatnak: nem mennek iskolába. Téves az a felfogás, sőt félrevezetés, hogy a paraszt nincsen tisztában az iskola hasznával, gyakorlati jelentőségével. Egyszerűen a gyerekekre, mint munkaerőre szükség van otthon, különben a gazdasági egyensúly, a munka folytonossága felbomlana. Első az élet itt mindenestre a tanítási iskolának kellene nagyobb mértékben simulniok a tanyai élet sajátos adottságaihoz és követelményeihez. A muiaztatásért kivetett pénzbiroság nem megoldás.

A család bizonyos munkákat nem tud elvégezni, mert teljesíthetetlenül felülmúlja. Ilyen az aratás, herdás, borértékesítés, stb. Ezenkor irakon, vagy ismerős (tanyaszomszéd, földszomszéd) családokkal fog össze. A munkaértéket természetesen nem pénzben, hanem munkanapban, illetőleg a dolgozók személyében fejezik ki. A kapott segítséget ugyanannyi és ugyanolyan munkával viszonzózzák. Napszámot csak a legnagyobb fölöddben fogadnak, hiszen a tanya állandó pénsszűkében van. Készleteiből ugyanis csak annyi árat értékesít, amennyit adóra, szükségleteire el kell költenie. A napszámok különben szögödése idejére a család tagjává válik. A családdal eszik, sőt ott is náll meg. A részes fogadás sem azt jelenti, hogy minden aratási munka résztvevő, hiszen a család is beleszól, hogy a munkáértéket csak a család tagjai legyenek. A család a külvilággal szemben

ez ember képviseli, az ő dolga a hivatásos ügy intézése. Az autumy viszont terméket növényi eredetű javat, tejterméket, apró jószágot, tojást értékesíti a piacon. Az ő dolga a bevásárlás is. A jószágvásárlás azonban a ferj megy.

A tanya miniatűr emberi közösségében beszélhetünk nyári és téli életéről. Nyáron az élet súlypontja a földön, télen az otthonon van. Mindenki kötött program szerint dolgozik. Vacsora alatti megtárgyalják az elmúlt nap eseményeit, munkájuk eredményeit, megbeszélik egyúttal a másnapra való teendőket is. E megbeszélésbe a fiatalabbak is beleszólhatnak, hiszen a közösségnek nemcsak a vérség, de a munka jogán is tagjai. Ez a közvetlenség valamiképpen megengedti a munka komolyságát, fáradságos robotját. Ha nem is tudatos bennük, mégis érzik, hogy egymásért vannak, egymásért dolgoznak. A tanyai ember nehézkes mozdulatai mögött az életnek emlékedett fölfogása csillan meg. A munkát valamiképpen sorsszerűnek érzi, iparkodik tehát jókedvvel természetes nyugalommal elvégezni. Mindenért meg kell keményen, igazán arca verejtékével dolgoznia, megbecsüli tehát mindent. Ezt felületes városiak fősvénységnek minősítik.

BALINT SANDOR

Csodálatos égi jelenség Kolozsvár felett

Kolozsvár, szeptember 25. Szeptember 23-án este 10 óra 35 perckor Kolozsvár felett az égbolt délkeleti negyedében, hozzávetőlegesen a Pegasus és az Andromeda csillagképek között hirtelen óriási tűzgömb gyulladt ki, amely megjelenésében teljesen üstökös jellegű volt. Ez a meggyulladt magnéziumszallag fényéhez hasonló villanás még az elsőrendű fényességű csillagokat is, a Vega ragyogását is, elhomályosította. A tűzgömb szírporkázó fejből és üstököszerű csóvából állt. A fej néhány másodperces ragyogás után szétrobbant. A csóva és a fej robbanási termékei azonban még 5-6 percig is megvilágították az eget. A jelenség erős fényben izzó egyenes kardhoz hasonlított, majd hajlott görbe török kardot formálódva vált. Öt perc után a jelenség teljesen elenyészett. (MTI)

Változások az angol kormányban

Lisszabon, szeptember 25. Az angol hírszolgálat szerint az angol király kinevezte Attleet a lordok tanácsának elnökévé, Andersont pénzügyminiszterré, Cranbornet gyarmatiügyi államtitkárrá, Beaverbrook lordot magánpecsétörre, Richard Lawt államminiszterre. Attlee új tisztségén kívül megtartja a helyettes miniszterelnökséget is. (MTI)

Fűzők

naskötők (betegek részére), melltar-tók, hozott anyagból is modellek után készülnek. Alakítás, tisztítás, javítás, Kesztyűjavítás, tisztítás, STEINER fűző-erővel, Kesztyűkészítő, Kőcsé-utca 12 (Tisza Lajos körút és Fekete-sas-utca sarok, Alapítva 1913. 190